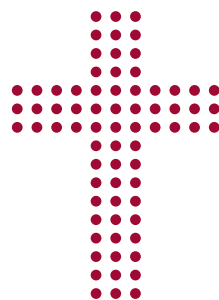
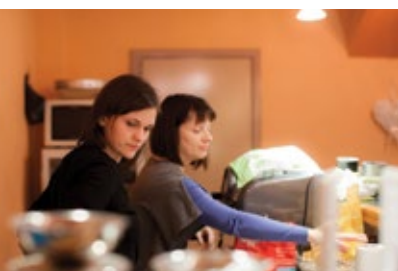

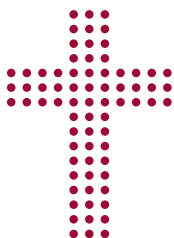
150 GODINA

150 godina baptističkog svjedočanstva u Zagrebu

MILJOKAZI

MILJOKAZI

150 godina baptističkog svjedočanstva u Zagrebu

U ovom je kratkom pregledu namjerno stavljen veći naglasak na miljokaze ranih godina baptističkog svjedočanstva u gradu Zagrebu vjerujući da su tada postavljeni temelji za sve ono što je uslijedilo. Svrha je ove publikacije – prepoznati važne povijesne trenutke i zahvaliti za njih; potaknuti na proučavanje identiteta baptističke crkve kroz postojeće izvore; ohrabriti na predanije prikupljanje i čuvanje dokaza suvremene povijesti u nastajanju.

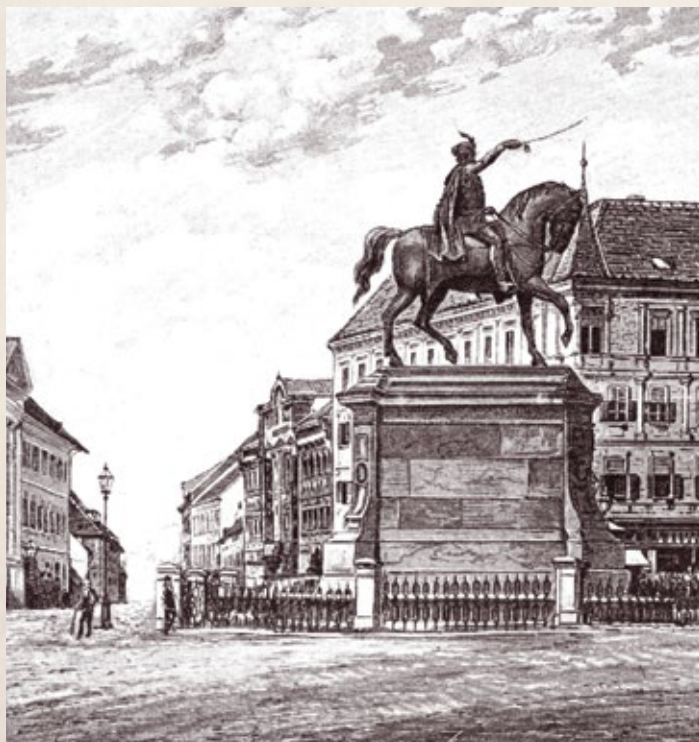
„Nitko ne može položiti drugi temelj osim onoga koji je već položen, a to je Isus Krist.“

1 Korinćanima 3,11

1863.

Prvi baptist posjećuje Zagreb

Englez **Edward Millard** (1822.-1906.) prvi je baptist kojega možemo povezati sa Zagrebom. Vodio je podružnicu Britanskoga i inostranoga biblijskog društva u Beču, a u svome je stanu održavao bogoslužne sastanke dok 1869. godine nije osnovao i baptističku crkvu u Beču. Millard dolazi u Zagreb u kolovozu 1863. godine zbog suradnje s akademikom, jezikoslovcem, Bogoslavom Šulekom (1816.-1895.) koji je tada radio na prvom izdanju Staroga i Novoga zavjeta (u prijevodu Đure Daničića i Vuka Karadžića) na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Millard se tada upoznaje s kulturnom, jezičnom i religioznom slikom zemlje i grada, a Britansko i inostrano biblijsko društvo daje snažnu podršku ovom projektu.

„**BIBLIJA** ili Sveto Pismo je jedini autoritet za sve baptističko učenje i vjerovanje, ustrojstvo crkve i život vjernika. Predaja, običaji i druga shvaćanja, prihvaćaju se samo onda ako nisu u suprotnosti sa učenjem Svetog Pisma.“ (Horak, Baptisti)

Izdanja Biblije vezana uz baptiste u RH:

Novi zavjet živim riječima KNJIGA O KRISTU, Prevoditelji: Mirjana Lovrec, Branko Lovrec i Željko Gruić, Zagreb, Duhovna stvarnost, 1982.

Biblija, Stari i Novi zavjet bez deuterokanonskih knjiga, Kršćanska sadašnjost i Savez baptističkih crkava u RH, 1999. i 2006.

Novi zavjet, s grčkog izvornika preveo Ruben Knežević, Biblijsko društvo pri Međunarodnom centru za život, Rijeka 2001.

1870.

Prvi baptist iz Zagreba kršten u Beču

Christian Palmer je prvi čovjek iz Zagreba za kojeg postoje podatci da je bio član neke baptističke crkve. Palmer je kršten 1870. godine u Beču, u baptističkoj crkvi koju je osnovao i vodio Edward Millard. Djelovao je kao kolporter Britanskoga i inostranoga biblijskog društva uz dozvolu austrougarskih vlasti. Christian Palmer je do 1875. prodavao Biblije u Zagrebu, a prema kasnijim podatcima evidentno je da je bio aktivan u Evangeličkoj crkvi zajedno sa suprugom Annom.

Kolporter - raznosac i/ili prodavač novina, knjiga ili neke druge robe; svoju robu prodaje na ulici ili ju raznosi po kućama. Bio je to uobičajeni način prodaje knjiga a usluge kolportera su koristila biblijska društva s posebnim ciljem da Biblija, ili barem njezini dijelovi na narodnom jeziku, dopru do što većeg broja ljudi. Kolporteri koji su bili zaposlenici nekog biblijskog društva primali su plaću za svoj rad, a kako bi mogli djelovati u nekom mjestu trebali su od vlasti dobiti koncesiju. Ovi su kolporteri trebali samo prodavati Biblije, a ne propovijedati i tumačiti Pismo, ali mnogi se nisu držali tog pravila. Često su upravo gorljivi vjernici rado postajali kolporteri, a njima je bilo teško šutjeti o Radosnoj vijesti koja je promijenila njihove živote.

1872.

Heinrich Meyer dolazi u Zagreb

Kolporter Britanskoga i inostranoga biblijskog društva, Nijemac Heinrich Meyer (1842.-1919.) sa suprugom Mathildom u Zagrebu je boravio od srpnja 1872. do ožujka 1873. U to je vrijeme Meyer član baptističke crkve u Njemačkoj, a bio je jedan od onih kolportera koji se nije striktno držao pravila već je osim prodaje Biblije ljudima rado tumačio Sveto Pismo. Za svojega boravka u Zagrebu, u svome je stanu počeo održavati bogoslužne sastanke s građanima njemačke narodnosti. Meyer nije dugo boravio u Zagrebu, a kasnije je postao veoma uspješan propovjednik Baptističke crkve u Budimpešti. No, uz Meyera se i kasnije vežu, posredno ili neposredno, mnoga obraćenja baptističkih vjernika koji se tijekom vremena pojavljuju u gradu Zagrebu.

„Na ulazu je živio krojač imenom Lauschin. Čovjek je bio razuman i činilo se da shvaća što želim. Jednog mi je dana pak rekao: ‘Gospodine Meyer, tako ne ide, ljudi to ne razumiju. Oni dolaze kod vas samo na razgovor.’ Stvar je, naime, bila u tome da nitko u Zagrebu nije mogao shvatiti da se u stanu može moliti. Za to je služila crkva. Isto tako, bilo je nečuvano i nemoguće da čovjek koji ne nosi svećeničko odijelo može čitati iz Biblije. Isto su mislili i ljudi koji su dolazili kod mene, ali tada to nisam znao. Zato sam s ljudima samo razgovarao. Nakon nekoliko nedjelja, g. Lauschin mi je rekao: ‘Gospodine Meyer, mogli biste nam jednom nešto pročitati iz Biblije.’ Onda smo razgovarali o Bibliji. Nakon nekoliko nedjelja, rekao je opet: ‘Gospodine Meyer, ne moramo protratiti toliko vremena. Odmah se uhvatimo Biblije.’ Opet je prošlo nekoliko nedjelja, i on je rekao: ‘Gospodine Meyer, mogli biste i moliti s nama. Tako je došlo do onoga što sam u stvari želio...’

(Iz Meyerove autobiografije, preuzeto iz Knežević, Pregled povijesti baptizma)

Danas je pitanje statusa vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj uređeno Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica (NN 83/2002). Vjerske zajednice upisuju se u Evidenciju vjerskih zajednica koju vodi nadležno Ministarstvo. Postojeće vjerske zajednice odnosno vjerske zajednice koje su djelovale kao pravne osobe u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu Zakona upisane su u Evidenciju, temeljem podnesenih prijava. Ovo se odnosi i na Savez baptističkih crkava u RH te na sve baptističke crkve koje su članice tog Saveza.

Savez
baptističkih
crkava u RH

1891.

Prvi pokušaj službene registracije baptističke crkve

U jednome sačuvanom primjerku pjesmarice *Pjesme za Kraljevstvo Božje kao za pobudu i unapredjenje kršćanskog života* nalazi se otisak pečata baptističke crkve u Zagrebu s tekстом: "I. HRV. PRAVO-KRŠĆ. BOGOŠTOVNA OPĆINA U ZAGREBU. UTEMELJENO 1891." Ovaj je pečat najraniji pouzdani dokaz o postojanju zajednice baptističkih vjernika u Zagrebu. Pokušaj registriranja baptističke crkve u Zagrebu 1891. nije uspio, ali se zajednica nastavila okupljati. Ova je zajednica do početka Prvog svjetskog rata bila povezana s baptistima u Beču i u Budimpešti, ali te veze nisu bile posebno čvrste niti djelotvorne. Zagrebački su baptisti opstali razmjerno neovisno o drugim baptistima u Hrvatskoj, a tijekom Prvog svjetskog rata ova malobrojna skupina se dodatno osula odlaskom nekolicine članova u Ameriku, a nekoliko je pojedina-
ca umrlo.

1905.

Zakonsko priznanje baptističke vjeroispovijesti na hrvatskom prostoru

Ovaj se zakon odnosio samo na dijelove Hrvatske koji su u to vrijeme bili u sastavu Ugarske monarhije.

„Ta naoko sporedna činjenica pokazala se od izuzetne važnosti za zakonsko priznanje baptističke vjeroispovijesti u Kraljevini SHS/ Jugoslaviji. Temeljem njenih ustava (1921. i 1931.), koji su uvažavali činjenicu da je usvojena svaka vjeroispovijest koja je bila zakonski priznata na bilo kojem dijelu područja što je 1918.g. inkorporiran u Kraljevinu SHS, baptistička vjeroispovijest ubrojena je u usvojene vjeroispovijesti ondašnje Kraljevine SHS/Jugoslavije.“ (Knežević, Pregled povijesti baptizma)

1921.

Osnovana prva baptistička općina Zagreb

Osim u Zagrebu, u Hrvatskoj su već postojale skupine baptista u Međimurju, Hrvatskom zagorju, na Banovini, oko Daruvara i drugdje, ali su veze među njima bile slabe. U ožujku 1921. godine u Daruvaru se održava prva baptistička konferencija koja okuplja predstavnike različitih baptističkih grupa u Kraljevini SHS, uglavnom iz Hrvatske. Na toj je konferenciji odlučeno da se u Zagrebu od postojećih članova osnuje prva baptistička općina kojoj se trebaju priključiti baptisti iz okolnih mjesta. Time je službeno osnovana zagrebačka baptistička crkva koja je postala sjedištem baptističkog djelovanja u Hrvatskoj. Za starješinu BC Zagreb izabran je Ivan Zrinščak, a za đakone Tomislav Vincetić i Josip Baluban. Ivan Zrinščak je izabran za putujućeg propovjednika svih baptističkih crkava u Hrvatskoj. Na konferenciji je također odlučeno da se pozove brata Vinka Vaceka koji je tada bio u Americi da dođe 'voditi djelo Božje'.

Sve to vrijeme zagrebački baptisti nisu imali stalan prostor za bogoštovlja već su se okupljali u domovima vjernika na različitim lokacijama.

Prvo zabilježeno krštenje na Savi u Zagrebu

Premda postoje neke naznake da je i prije tog vremena bilo pojedinačnih krštenja u Zagrebu, pouzdano se zna da je 1921. Ivan Zrinšćak obavio krštenje u Zagrebu na rijeci Savi. Nadalje postoje zapisi o nekoliko drugih krštenja na Savi u razdoblju od 1926. do 1938. godine.

Riječ baptist dolazi od grčke riječi *'baptistes'* kojom se opisuje Ivan Krstitelj i povezana je s glagolom *'baptizo'* što znači *«krstiti, oprati, uroniti»*. Prvi baptisti su dobili svoje ime upravo zbog načina krštenja uranjanjem u vodu i uvjerenja da činu krštenja treba prethoditi osobna ispovijed vjere onoga koji se krsti.

„Krštenjem se vjernik sjedinjuje s Kristom u njegovoj smrti, ukopu i uskrsnuću u novi život. Krštenje je usko povezano s vjerom. To je čin poslušnosti Kristu i njegovoj naredbi, čin potpunog predanja Bogu u novome životu i svjedočanstvo pripadnosti Kristu. Krštenje nije samo simboličan čin već ima duboko duhovno značenje.“ (Horak, Baptisti)

Zbog načina krštavanja uronjavanjem, u ranim su godinama baptisti redovito organizirali krštenja na rijekama sve dok nisu napravljene prve krstionice u crkvama. U prostorijama crkve u Radićevoj 30 krstionica je napravljena tek 1984. godine.

1922.

Vinko Vacek s obitelji stiže iz Amerike u Zagreb

Vinko Vacek (1882.–1939.) se obratio i krstio u Americi gdje je rukopoložen za propovjednika, a nakon kraćeg teološkog obrazovanja izabran je da se kao 'domaći misionar' vrati u svoju zemlju, tadašnju Kraljevinu SHS. Prvobitan je plan bio da se Vacekovi nastane u Zagrebu i da Vinko preuzme brigu o baptističkoj zajednici koja se tamo okupljala. No, to nije bilo izvedivo iz praktičnih razloga tako da Vacek ne postaje odmah propovjednik BC Zagreb ali redovito posjećuje ovu zajednicu i brine o njoj.

Na željezničkoj postaji dočekala ih je skupina zagrebačkih baptista. Nakon što su proveli oko dva tjedna u privremenom smještaju Crvenog križa na zagrebačkom kolodvoru, obitelj Vacek se privremeno smjestila kod bračnog para Zrinščak u stanu koji je imao samo jednu sobu i kuhinju. Zrinščakovi su spavali u kuhinji na otomanu, a devetero Vacekovih na njihovu krevetu i na podu. Vacekovi su pet tjedana uzaludno tražili primjereniji smještaj u Zagrebu, ali budući da ga nisu našli, odselili su se u Staro Petrovo Selo, a zatim u Daruvar gdje su živjeli sve do 1927.

Za vrijeme svog boravka u Daruvaru Vacek pokreće *Glas Evanđelja*. *Glas Evanđelja* je izlazio do početka drugog svjetskog rata 1941. godine. Časopis ne nastavlja izlaziti odmah u poratnom razdoblju, na što je vjerojatno utjecala i velika nestašica papira čiji su potrošnju vlasti strogo kontrolirale. S vremena na vrijeme tiskane su tzv. *Okružnice* s važnim informacijama sve dok 1959. godine nije počeo izlaziti novi časopis *Glasnik* kojega pokreće Franjo Klem u Rijeci. 1964. uređivanje časopisa preuzima Branko Lovrec, a 1967. se vraća staro ime *Glas Evanđelja* te časopis pod tim nazivom izlazi sve do 1997. godine. Nakon toga, iste godine 1997. počinje izlaziti *Glas crkve* koji sve do danas izlazi kao službeno glasilo SBC u RH.

1923.

Počeo izlaziti časopis Glas Evandelja

U uvodniku prvog broja Vinko Vacek piše da je to „list koji se neće ničim drugim zabavljati jedino time, da se proslavi Bog Otac, Sin i Duh Sveti – time će se mnoga zla između naroda odstraniti, greh najveće zlo gasiti, krive nauke ispravljati; svjetlo istine donášati, mir graditi i put spasenja javljati kroz Gospoda Isusa Krista.“ Premda časopis nije nastao u Zagrebu, to je časopis koji usmjera-va i obrazuje nove generacije vjernika toga vremena, a u njemu su tijekom godina izlaženja pisali i mnogi zagrebački baptisti.

Održano je prvo vjenčanje po baptističkom obredu u Zagrebu

U Zagrebu je održano prvo vjenčanje po baptističkom obredu. 4. prosinca 1923. Vjenčali su se baptistički vjernici Janja Dobutović i Josip Baluban, a čin vjenčanja je obavio Vinko Vacek.

U baptističkoj teologiji ženidba nije sveti sakrament, ali vjenčanje je svečan i važan čin u kojemu mladenci pred Bogom i pred svjedocima obećavaju svoju doživotnu vjernost jedno drugome. Dugi niz godina vjernici baptističke crkve imali su dva čina vjenčanja, civilno i vjersko. Od 2003. godine brak sklopljen u vjerskom obliku pred ovlaštenim službenikom baptističke crkve ima učinke građanskog braka pred vlastima, pravo koje se ostvaruje temeljem Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa između Vlade Republike Hrvatske i Saveza baptističkih crkava u RH (NN 196/2003).

BC Zagreb je tijekom vremena imala neka svoja interna glasila – *BBC* (Bilten baptističke crkve), zatim *Novi list* pa *Slika*, a jedno je kraće vrijeme također izlazio interni časopis za mlade *Izazov*. U novije vrijeme kao 'interna glasila' BC Zagreb služe web stranica, različite društvene mreže te Youtube kanal BC Zagreb.

Youtube kanal BC Zagreb.

1925.

Održana je prva službena skupština svih članova BC Zagreb

Na skupštini su izabrani 'činovnici crkve' (odbor), a za predsjednika je izabran Josip Baluban koji je bio odgovoran za službu Riječi u BC Zagreb te je redovito propovijedao.

„Organizacija i uprava mjesne crkve, vjerske zajednice, proizlazi iz načela dobrovoljnog udruživanja slobodnih pojedinaca koji iz poštovanja prema Kristu pristupaju zajednici kako bi se ispunila svrha njezina postojanja. Svaki član crkve dužan je dati svoj udio u djelatnostima crkve, prema svojim mogućnostima i sposobnostima, ali opet dragovoljno.“ (Horak, Baptisti)

BC Zagreb neguje tradiciju redovitog okupljanja skupštine crkve koju čine svi članovi crkve, a na kojoj se odlučuje o svim važnim pitanjima za djelovanje mjesne crkve.

„No vi ste izabrani narod i kraljevsko svećenstvo. Vi ste sveti narod koji pripada Bogu. On vas je pozvao iz tame u svoje divno svjetlo da razglašavate njegova čudesna djela.“

1 Petrova 2,9

„Krajem 1925. Lanc je u sobi u svom stanu gdje se zajednica sastajala ponudio prostor za harmonium. Zajednica je za to odobrila 8.000 dinara te ovlastila Lotza da kupi harmonij, što je on i učinio.“

(zapisnik BC Zagreb, preuzeto iz Peterlin D, Rane godine)

Kupljen je prvi instrument za potrebe crkve

Nije poznato jesu li do tada vjernici BC Zagreb pjevali a capella ili uz pratnju nekog drugog instrumenta, ali od tada se u izvještajima spominje pjevanje po notama i višeglasno pjevanje.

Pjesma i glazba važan su dio baptističkog bogoštovlja, a vjernici BC Zagreb su od najranijih dana u taj dio štovanja ulagali svoje talente, svoju kreativnosti pa i svoje financije u nabavu instrumenata i druge opreme. U različitim razdobljima postojanja crkve pa sve do danas, u BC Zagreb su djelovali zborovi, tamburaški orkestri, te različiti drugi glazbeni i vokalni sastavi. U današnje vrijeme pjevanje cijele zajednice na bogoštvljima predvode timovi za slavljenje sačinjeni od više različitih glazbenika i pjevača.

1927.

Vinko Vacek propovjednik BC Zagreb

Svestrano djelovanje Vinka Vaceka doprinosi kvalitativnom i kvantitativnom rastu crkve. Svojim pastoralnim i spisateljskim radom, ali također misionarskim i crkveno-organizacijskim djelovanjem, zadužio je sve generacije baptističkih vjernika. Vinko Vacek je iznenada umro 1939. godine od posljedica trovanja onečišćenom vodom za piće, koju je konzumirao na jednoj od željezničkih postaja za vrijeme svoga posljednjeg misijskog putovanja.

“Za vrijeme svoga djelovanja u Kraljevini SHS i kasnijoj Jugoslaviji, V. Vacek je intenzivno angažiran na baptističkom crkvenom, evangelizacijsko-misijskom, organizacijskom, te teološkom i literarnom radu. Od 1924.-1939. predsjednikom je jugoslavenskog baptističkog saveza (koji tada djeluje pod službenim nazivima: *Savez Baptista u Jugoslaviji; Baptistički savez u SHS (Jugoslaviji); Savez baptističkih crkvenih općina (opština)*) i raznih saveznih odbora, te predstavlja hrvatske i jugoslavenske

baptiste na europskim i svjetskim baptističkim konferencijama. Zbog svoje izuzetne uloge u organiziranju i predvođenju domaćeg baptističkog rada u međuratnom razdoblju, a posebice na hrvatskom prostoru, V. Vaceka se opravdano ima smatrati jednim od stožernih hrvatskih baptističkih pionira koji je organizirao i povezoao ovdašnje baptističke zajednice, te pripomogao bržoj izgradnji njihova vjersko-crkvenog i teološkog identiteta.“ (Ruben Knežević)

1928.

Crkva se okuplja na adresi Županijska 8

Premda je i ovaj put bila riječ o privatnoj kući u kojoj je živjela obitelj propovjednika Vaceka, sada se zajednica okuplja u prostoru koji je posebno uređen za potrebe crkve. Danas se u toj istoj kući, na adresi Basaričekova 2 nalazi sjedište kršćanske izdavačke djelatnosti Duhovna stvarnost.

1928.

Osnovano Baptističko omladinsko udruženje (BOU)

Novosnovano Baptističko omladinsko udruženje saveznih crkava u SHS imalo je svoje podružnice u mjesnim crkvama pa tako i u Zagrebu. Svrha BOU je bila »odgoj mladeži u nauci Kristova Evanđelja i moralnom čistom životu, te širenje kršćanske literature«. Članovima je mogla postati mladež od 12 godina naviše, a dobivali su posebne iskaznice, s kojima su imali pravo popusta na željeznici pri organiziranim putovanjima na omladinske skupove. Prva omladinska konferencija u Zagrebu je održana 1932. godine, a nakon nje su uslijedile i mnoge druge.

Ne postoje konkretni podaci kada je Baptističkoj crkvi Zagreb započeo organizirani rad s djecom mlađe dobi, no evidentno je da je briga za djecu u zajednici od najranijih dana bila veoma važan dio poslanja ove crkve. Premda se izraz nedjeljna škola koristio i za pouke koje su se organizirale za različite dobne skupine, ovaj se dugi niz godina posebno koristio za rad s djecom. U povijesnim zapisima se redovito poimence spominju učitelji/ice nedjeljne škole kao važne osobe za život crkve.

BOU je bio tek jedan djelić rada s mladima u BC Zagreb jer u ovoj su zajednici mladi ljudi uvijek dobivali svoje posebno mjesto i brigu. Rad mladih i rad s mladima se razvijao sukladno vremenu, okolnostima, mogućnostima i darovima ljudi koji su preuzimali odgovornost za rad s mladima sve do danas. Davnih godina započeta tradicija održavanja baptističkih omladinskih konferencija u Zagrebu se zadržala sve do danas. Od 2014. godine krajem godine u Zagrebu se održava susret mladih pod nazivom *Ziherica*.

Termin 'nedjeljna škola' koji se odnosi na sustavni oblik rada s djecom u baptističkim crkvama se koristi sve do 1991. godine kada se počinje koristiti izraz vjeronauk. Od uvođenja konfesionalnog vjeronauka kao izbornog predmeta u osnovne i srednje škole u RH, baptistička crkva ostvaruje pravo na provođenje nastave vjeronauka u vlastitom prostoru. U BC Zagreb se provodi osnovnoškolski i srednjoškolski vjeronauk, a također je organiziran poseban rad s djecom predškolske dobi.

1933.

BC Zagreb inicira prikupljanje sredstava za misijske potrebe

Cijela je sjednica oduševljeno prihvatila prijedlog, da se osnuje dragovoljno sakupljanje za pogansku misiju. Uredjeno je na slijedeći način. Svaka je obitelj dobila jednu drvenu kutijicu (kasicu) u koju će svaki dan nešto ubaciti, a iz koje se ne može izvadići, dok se dno ne izbije. Na Novu godinu sve će kutijice biti otvorene, a novac poslan na određeno mjesto. Dosad je takovih 10 komada kutijica razdijeljeno među braću i sestre, koje nam je dragovoljno napravio naš mili brat Djuro Šnajder iz Ivanić grada. Potrebno nam je još 10 pa molimo našu braću stolarskog zanata, da nam to načine, i to će biti jedan djelatnik dobrovoljnog prinosa za djelo Božje — uvjereni smo, da će se naskoro nekoji naš drvodjelja javiti i kutijice poslati.

Uz to se mole braća i sestre naših crkvenih općina, da i oni o toj stvari ozbiljno misle i Gospoda mole za poznanje Riječi koju je kazao Gospod govoreći:

»Nego ćete primiti silu kad sidje Duh sveti na vas, bićete Mi svjedoci i u Jerusalemu, i po svoj Judeji i Samariji i tja do kraja zemlje«. Dj. 1:8.

Nemamo točne podatke do kada je ova inicijativa trajala niti koliko je novaca sakupljeno, ali možemo čitati kako su zagrebački baptisti nastavljali pomagati misijski rad i misijska nastojanja na različite načine i na različitim područjima. Postoje pisani podatci da su zagrebački baptisti sakupljali novac za siročad u Hrvatskoj, za Mirovni dom u Novom Sadu, za pomoć stradalima od požara u Mačkvcu... Također su prikupljana sredstva za pomoć pri gradnji pojedinih crkava.

Ova dobra praksa poticanja na prikupljanje financijskih sredstava za misijska nastojanja i pomoć ljudima u potrebi prisutna je u BC Zagreb i danas.

Donacije za stradale u potresu, Ukrajinu...

„Cijela je sjednica oduševljeno prihvatila prijedlog da se osnuje dragovoljno sakupljanje za pogansku misiju. Svaka je obitelj dobila jednu drvenu kutijicu (kasicu) u koju će svaki dan nešto ubaciti, a iz koje se ne može izvadići, dok se dno ne izbije. Na Novu godinu, sve će kutijice biti otvorene, a novac poslan na određeno mjesto.“

Glas Evanđelja br. 1 (1933)

„U nedjelju 28. 4. imali smo otvorenje molitvenog doma u Radićevoj ul. 30 gdje smo iznajmili lijepu dvoranu. Tu nam je mnogo ugodnije jer je prostrano, svjetlo i na prometnom mjestu tako da dođe mnogo više slušaoca Riječi Božje.“

Glas Evandjelja, br.5 (1935)

„Zagrebčani koji prolaze ulicom Pavla Radića, onegdajšnjom Dugom ulicom, zastajkuju pred kućom br.30, gdje je nekada bila Prva hrvatska štedionica, i promatraju – zanimljivu novost. Nad prizemnim prostorijama postavljen je velik natpis „Molitveni Dom Baptista“ Nad ulaznim vratima je natpis: „Dom moj, dom molitve neka se zove.“ U izlogu je izloženo više knjiga Svetog Pisma.“

(Dnevne novine Novosti, 7. ožujak 1936.)

Radićeva 30 postaje svojevrstan sinonim za baptističku crkvu jer se vjernici BC Zagreb i danas okupljaju na toj adresi. Prostor je tijekom vremena doživio nekoliko proširenja i obnova - uređene su učionice za vjeronauk i podrumске prostorije, a nekoliko je puta preuređivana i glavna dvorana. Sve do nedavno taj je prostor bio primjeren za potrebe zajednice. No, danas ovaj prostor nije dovoljno velik niti je adekvatan za potrebe rastuće zajednice, osobito kada se uzme u obzir starost cijele zgrade i problemi uzrokovani nedavnim potresima. Vjernici BC Zagreb se još jednom nalaze pred izazovom promišljanja i molitve za novi prostor.

1935.

Otvoren molitveni dom u Radićevoj 30

1937.

Osnovano Udruženje sestara BC Zagreb „Tabita“

Prvi redovni sastanak održan je 17. kolovoza 1937. Na tom su sastanku sestre molilile i pjevale pjesme, a sestra Janja Baluban je propovijedala na temelju tekstova iz Mat. 20,1-16 i 1. Kor. 13,4-8. Govorila je o čistom osobnom životu dajući usporedbu o “vrtiću srca” kojeg treba brižno negovati. Pored redovitih sastanaka Udruženja koji su se održavali jedanput mjesečno, održavali su se posebni molitveni sastanci i evangelizacijski sastanci. Udruženje je na svojim sastancima prema potrebi posredovalo i u sukobima između žena u crkvi. (Temeljem članka “Tabita”: Prvo baptističko udruženje sestara u Zagrebu, D. Peterlin)

Dugi niz godina u BC Zagreb je postojao organizirani rad baptističkih žena pod nazivom *sestrinski sastanci* koji su okupljali žene različite dobi najviše oko zajedničke molitve, pjesme i proučavanja Božje Riječi te zajedničkih projekata. Žene su oduvijek imale važnu ulogu u organizaciji svih važnih događanja u crkvi i kroz pružanje praktične pomoći. Danas su žene u BC Zagreb uključene u različite službe - rad s djecom i mladima, slavljenje, tehnička služba, socijalno karitativni rad, crkveno vodstvo, administracija, poučavanje, služba dobrodošlice, propovijedanje, uređenje prostora, služba za mame.

1940. – 1942.

Vaclav Zbořil propovjednik BC Zagreb

Nakon iznenadne smrti Vinka Vaceka, BC Zagreb nakratko ostaje bez propovjednika, a 1940. godine propovjedničku službu preuzima Vaclav Zbořil (1903. – 1981.) Zbořil je u isto vrijeme zadužen i za baptističku zajednicu u Daruvaru tako da često putuje na relaciji između ova dva grada. Zbog otežanog dobivanja propusnica za putovanja uzrokovanog ratnim okolnostima Zbořil 1942. godine seli u Daruvar gdje boravi do 1947. kada iseljava u Češkoslovačku.

1945. – 1947.

Franjo Klem propovjednik BC Zagreb

Franjo Klem (1916. – 2006.) kao mladić doseljeva u Zagreb gdje se obratio, krstio i postao članom BC Zagreb. Kratko je vrijeme djelovao kao misijski djelatnik zagrebačke crkve u Sloveniji, a zatim je studirao na *Baptističkom teološkom seminaru* u Budimpešti. Nakon Zagreba, Klem je bio propovjednik u Daruvaru, Sisku i Rijeci. Bio je angažiran kao nastavnik na *Baptističkom teološkom seminaru*, a kasnije je postao i ravnatelj *Baptističke teološke škole* u Novom Sadu. Klem je više godina obnašao vodeće službe u tadašnjem *Savezu baptističkih crkava u Jugoslaviji* (omladinski tajnik, tajnik i generalni tajnik), a bio je i članom radnih tijela *Europske baptističke federacije* (*European Baptist Federation*). Tijekom svoga službovanja objavio je brojna djela, prijevode i napise u domaćoj i stranoj baptističkoj periodici, te surađivao i u sekularnom tisku. Izdao je i nekoliko udžbenika-skripti za potrebe baptističkih studenata teologije. Klem je značajan i kao pokretač i nositelj brojnih crkvenih programa i inicijativa šireg karaktera među hrvatskim i jugoslavenskim baptistima.

U vrijeme 2. svjetskog rata crkvene prostorije u Radićevoj 30 konfiscirala je njemačka vojska i pretvorila ih u skladište, te su se vjernici ponovo morali okupljati po kućama.

Poslijeratno vrijeme

Vrijeme nakon drugog svjetskog rata obilježeno je nepovoljnim društvenim okolnostima koje na mnogo načina usporavaju razvoj zajednice. Jedan od drastičnih primjera je nemogućnost ostvarivanja prava na vlastiti prostor. Unatoč tome, baptistička zajednica u Zagrebu napreduje i aktivno se bavi brigom za svoje članove koji nastoje živjeti i svjedočiti svoju vjeru u društveno političkom uređenju koje se protivi vjeri. Pored redovnih bogoslovlja posebno se ulaže u rad s djecom i mladima te različite aktivnosti koje uključuju glazbu. U to vrijeme dolazi do boljeg umrežavanja baptističkih crkava u tadašnjoj Jugoslaviji te se vjernici međusobno posjećuju, mladi odlaze zajedno na izlete, a također se organiziraju i savezne omladinske konferencije. Veći broj baptističkih vjernika iz drugih mjesta doseljava u Zagreb zbog zapošljavanja pa i na taj način BC Zagreb raste brojčano.

1947. – 1984.

Josip Horak propovjednik crkve

Do početka Drugog svjetskog rata (1937.-1940.) Josip Horak je bio tajnik za mladež pri Savezu baptističkih crkava Jugoslavije, a kasnije je izabran za predsjednika Saveza baptističkih crkava Jugoslavije (1957.-1986.). Također je bio uključen u rad Europske baptističke federacije (EBF) te Lozanskog odbora za evangelizaciju svijeta, a bio je (1985.-1990.) dopredsjednikom Svjetskog saveza baptista (BWA).

1952.

Kupljena je zgrada u Ilici 152

U ovoj je zgradi trebala biti Baptistička crkva Zagreb, stanovi za vjerske službenike, Baptistička teološka škola i dom za studente te škole. Iako je zgrada u potpunosti isplaćena te je dobivena građevinska dozvola za uređenje bogoštovnog prostora, baptisti nikada nisu stupili u posjed te zgrade jer su je tadašnje vlasti nacionalizirale. Unatoč dugotrajnog pravnoj bitci i dobivenim rješenjima, nikada se nije uspjelo stupiti u posjed tog prostora. Umjesto oduzete zgrade u Ilici 152 vlasti su baptistima 1963. godine odlučile dodijeliti mnogo manji prostor u Radićevoj 30. No, tek 1995. godine se moglo ući u posjed cjelokupnog prostora koji je tada dodijeljen. Ova velika nepravda učinjena baptistima do današnjeg dana nije ispravljena.

1961.

Početak emitiranja kršćanskih radio emisija na hrvatskom jeziku

Trans World Radio (Monte Carlo) i Evangeliumsrundfunk (Njemačka) emitirali su kršćanske radio emisije na hrvatskom jeziku koje je počevši od 1961. godine dugi niz godina uređivao Josip Horak (1912. – 1999.). Tijekom gotovo četrdesetogodišnjeg rada uređio je i snimio nekoliko tisuća emisija, kojima je Evanđelje i usred tadašnjeg komunističkog sustava doprlo do brojnih slušatelja u zemlji kao i onih raseljenih diljem svijeta. Ovu vrstu službe su tijekom godina nastavili drugi članovi BC Zagreb među kojima se ističu Nela Mayer Williams, Josip Mikulić i Đuro Samac.

Osim izdavanja knjiga i časopisa *Glas Evandjelja*, Duhovna stvarnost od 1989. godine izdaje popularno dnevno čitanje *Kruh naš svagdašnji* koje izlazi svaka četiri mjeseca. Premda ovo dnevno čitanje od 2014. godine postoji i u online izdanju, još uvijek se tiska u 5 000 primjeraka i poštom dostavlja čitateljima u cijeloj Hrvatskoj i 15 drugih zemalja svijeta.

1965.

Početak suvremene kršćanske izdavačke djelatnosti

Branko Lovrec (1932. – 2012.) u osobnoj nakladi izdaje prijevode O. Hallesbyjevih knjiga *Zašto sam postao kršćanin* i *Molitva*, u kvalitetnoj opremi i koricama u boji. Ovo je bio početak suvremene kršćanske izdavačke djelatnosti, a početkom sedamdesetih godina osnovana je izdavačka kuća *Duhovna stvarnost*. Ova kuća postaje respektabilni izdavač općih vjerskih i kršćanskih djela, posebice u sedamdesetim i osamdesetim godinama, a svojim dosjedom prekoračuje lokalne i konfesionalne granice.

1967.

Billy Graham posjetio Zagreb

SFR Jugoslavija je bila prva komunistička zemlja koju je, planetarno poznati, američki evangelizator Billy Graham posjetio. U hotelu Esplanada je održana konferencija za novinare, jedno je bogoslužje održano u Evangeličkoj crkvi, te dva evangelizacijska skupa, pred nekoliko tisuća ljudi, na prostoru pokraj crkve Nadbiskupskog dječjačkog sjemeništa na Šalati.

Bili Graham je tijekom svog boravka u Zagrebu posjetio i BC Zagreb. Kasnije je to rado spominjao i pričao o najmanjem prostoru, s najviše natiskanih ljudi, u kojemu je ikada govorio.

„Ono što je otpočeto na mnogim dušama, treba i nastaviti. Mnogi su podigli svoje ruke, oko 1500 na sva tri sastanka u znak da žele predati svoj život Kristu ili ga posvetiti još više u Njegovoj službi. Takav odaziv je jedan od najvećih od svih evangelizacijskih sastanaka Billy Grahama, upoređujući ga sa mnoštvom i brojem sastanaka. Čak i bez izričitog poziva sa propovjedaonice, oko pet stotina slušača predali su svoje adrese za daljnju literaturu.“

Glas Evanđelja, br. 7-8 (1967)

„Bilo je to uoči velikih evangelizacionih sastanaka Billy Grahama u Zagrebu. Kao što je bilo uobičajeno, molitveni sastanci su se održavali svaku večer u baptističkoj crkvi u Radićevoj ulici trideset, gdje su se kršćani skupljali na molitvu. Danas je Billy Graham već u Zagrebu. Crkva je prepuna ljudi. Tu je i pjevački zbor od 100 pjevača iz cijele Jugoslavije. Tu su i mnogi redari koji su došli nešto ranije da bi podijelili dužnosti, i drugi, koji su već stigli u Zagreb da se udruže zajedno sa zagrepčanima u molitvi. Zadnji zajednički molitveni sastanak. I saznali smo da će na taj sastanak doći i Billy Graham sa svojom pratnjom... Billy Graham je progovorio vjernim iskrenim i odanim kršćanima, koji su u molitvenoj borbi izmolili od Boga i ovaj susret, Okreće se zapaljenim licima, užarena srca, koji plamte i izgaraju za svog Gospodara, Isusa Krista! I sada ćemo se svi moliti, zajedno povikati Svemogućem Bogu, i On će nas uslišati!“

Glas Evanđelja, br. 7-8 (1967)

Audio snimka govora Billy Grahama

1968.

Organiziran koncert Cliff Richarda u Zagrebu

Ovaj veoma popularan pop rock pjevač iz Velike Britanije nakon svog obraćenja je u svoj repertoar uveo 'Gospel songs' – pjesme o Evanđelju (kako su to tada prevodili). Koncert u Zagrebu je bio dio njegove europske turneje pod nazivom Good news, a pjevač je sa svojim pratećim bendom došao u Jugoslaviju na poziv Josipa Horaka. Tekstovi novih Richardsovih pjesama, kojima je izravno svjedočio o Isusu, bili su neobični za mlade ljude, njegove dotadašnje obožavatelje u Jugoslaviji dok je glazbeni stil bio neobičan za kršćane toga vremena. Bez obzira na najavu neobičnog repertoara, vladao je velik interes za ovaj koncert a ulaznice su rasprodane tri tjedna unaprijed. Koncert su snimale i tv-kamere, ali ta je snimka bila zabranjena upravo zbog izbora pjesama duhovnog karaktera te je emitirana tek tridesetak godina kasnije na Hrvatskoj televiziji.

1970.

Izravni prijenos evangelizacija Billy Grahama iz Dortmunda

Evangelizacijska manifestacija EURO 70 događala se u Dortmundu, Njemačka, uz prvi put organiziran izravni prijenos sustavom tzv. kružne televizije. U Zagrebu je organiziran višednevni prijenos u *Dvorani bl. Marka Križevčanina*, jedinom prikladnom prostoru kojeg su organizatori uspjeli dobiti na korištenje. Osim BC Zagreb, u organizaciju ovog projekta su bile uključene *Kristova Crkva braće* i *Pentekostna crkva*.

„Suvremena tehnologija u službi Evanđelja nije zakazala. Uvjerila je ljude u mogućnost savršenog prijenosa slike i zvuka na velike udaljenosti. I Bog je upotrijebio ono što je čovjek izumio da proslavi Svoga Sina, Isusa Krista, i ljudima i ovaj puta omogućući upoznavanje s istinom Evanđelja.“

Glas Evanđelja, br. 2 (1970)

„Za zagrepčane je to bio jedinstveni događaj, koji neće tako lako zaboraviti. Mnogima su ti dani bili prekretnica u životu, mnogi su se tek po prvi puta upoznali s Evanđeljem. Za mnoge su ti dani bili sretni rođendani, jer su se po prvi puta duhovno rodili. To osmodnevno objavljivanje kršćanskih istina, Radosne vijesti o spasenju, upućeno je bilo izgubljenom i grešnom čovjeku Evrope, Zagreba.“

Glas Evanđelja, br. 2 (1970)

„Prije više od četiri stotine godina naš je zemljak i veliki znanstvenik, Matija Vlačić, sanjao o osnivanju malog univerziteta, protestantskog teološkog fakulteta, koji bi u prvom redu služio Hrvatima i Slovencima, a uz to i nekim drugim narodima središnje i južne Evrope, da se teološki obrazuju. On je vidio veliku potrebu u našim krajevima kada je izjavio: «Moje su misli kod žitnih polja Istoka i Juga... Ona su zrela za žetvu, a radnika je tako malo - i oni su tako prosječni. Iako su prošla stoljeća te nam riječi i dalje vrlo snažno govore, a njegov se san tek sada ostvario. U Zagrebu je osnovan prvi protestantski teološki fakultet.“

(Horak, Glas Evanđelja, br. 6 (1976))

1976.

Osnovan protestantski Teološki fakultet Matija Vlačić Ilirik

Fakultet kojega su zajedno osnovali Evangelička crkva i Savez baptističkih crkava svečano je otvoren 31. 10. 1976. na Dan reformacije. Vodeći ljudi fakulteta su bili dr. Josip Horak, predsjednik SBC u Jugoslaviji i dr. Vladimir Deutsch, senior Evangeličke crkve u Hrvatskoj.

Osnivanje ovog fakulteta bio je još jedan korak u međusobnoj suradnji kršćanskih crkava u vrijeme socijalizma. Suradnja koja je započela ustupanjem vlastitih crkvenih prostora za posebna ili redovna okupljanja drugim zajednicama kada je to bilo potrebno, nastavljena je zajedničkim izdavačkim projektima i kasnije ekumenskim molitvenim okupljanjima.

Teološki fakultet Matija Vlačić Ilirik, 2017. godine postaje Sveučilišni centar za protestantsku teologiju Matija Vlačić Ilirik Sveučilišta u Zagrebu.

Teološki
fakultet Matija
Vlačić Ilirik

1984.

Skupština crkve bira starješinstvo koje vodi crkvu

Nakon povlačenja iz aktivne službe dotadašnjeg propovjednika Josipa Horaka, skupština crkve je izabrala Odbor i starješinstvo crkve. Starješinstvo u sastavu Josip Čeh, Danijel Grujić, Josip Mikulić, Branko Lovrec i Vinko Peterlin, vodi crkvu u svim područjima njezina života i djelovanja sve do izbora pastora 1993. godine. Pored svih ostalih aktivnosti u BC Zagreb, ovo je starješinstvo također vodilo brigu i o Baptističkoj crkvi u Sarajevu.

Prvo krštenje u prostorijama BC Zagreb

„Zagreb, 23. rujna 1984. Prvi put u povijesti ove crkve održano je krštenje u prostorijama crkve. Do tada su se novi članovi, koji su pristupali u baptističku crkvu u Zagrebu, krštavali u drugim gradovima, gdje su u sklopu crkve sagrađene krstionice. Prije rata baptisti su u Zagrebu krštavali svoje vjernike u rijeci Savi. Za tu je svrhu sada bio izgrađen poseban bazen kao krstionica.“

Glas Evanđelja br. 5 (1984)

„Baptistička crkva u Zagrebu priprema poseban evangelizacijski program u svojoj crkvi za vrijeme trajanja Univerzijade u svom gradu. Za taj poseban program priprema predavanja o kršćanstvu, o baptistima, o vjeri u Boga i mnogim drugim zanimljivim temama, a čitav će program biti prožet kršćanskom glazbom, prikazivanjem kršćanskih filmova i dijapozitiva, a također će biti propovijedi i predavanja i na nekim evropskim jezicima za strane posjetioce, koji će htjeti prisustvovati takvim skupovima. Baptisti iz Zagreba se duhovno pripremaju za taj veliki pothvat i mole sve ostale vjernike da im u tome pomognu.“

Glas Evanđelja, br. 4 (1987)

1987.

Osnovana glazbena skupina Stijena

U želji da svoje glazbene i pjevačke talente stave Bogu na raspolaganje i na taj način pronose radosnu vijest o Isusu Kristu skupina mladih entuzijasta osnovala je vokalno instrumentalni sastav *Stijena*. Ovaj je sastav djelovao pod vodstvom Ivica Horvata, a u njemu je tijekom osam godina postojanja sudjelovalo petnaestak vrsnih glazbenika i pjevača. Neki od njih su na probe dolazili iz drugih mjesta, a koncerte su održavali po cijeloj Hrvatskoj i šire. Rado su se odazivali na pozive različitih crkava i skupina koje su organizirale evangelizacije, koncerte i večeri kršćanske poezije. No, osobito su ih radovali koncerti na otvorenim pozornicama i u javnim prostorima gdje su imali prilike otvoreno svjedočiti o Isusu Kristu ljudima koji se ne bi odvažili doći u crkvu.

U vrijeme održavanja Univerzijade BC Zagreb širom otvara svoja vrata za domaće i strane posjetitelje nudeći toplu dobrodošlicu i raznovrsne prigodne programe koji su bili izvanredno posjećeni. Prostorije crkve su bile otvorene tijekom cijelog dana, a uvijek je tamo bio netko od domaćina - spremni ponuditi nešto za osvježenje ili jednostavno popričati sa zainteresiranim posjetiteljima. Na ovaj je način stvoreno jedno posebno ozračje u kojemu su se mnogi Zagrepčani po prvi put odvažili ući u prostorije Baptističke crkve. Ovo je za zagrebačku baptističku zajednicu onog vremena bio jedan od važnijih iskoraka u društvu.

Evangelizacijski program u vrijeme održavanja Univerzijade

Ljetna Univerzijada 1987. godine bila je najmasovnija ikad održana sportska manifestacija u povijesti Zagreba na kojoj je sudjelovalo više od 6 tisuća sportaša iz 122 zemlje svijeta. Službeno geslo Univerzijade „Svijet mladih za svijet mira“ se izvanredno moglo iskoristiti kao polazište za prenošenje kršćanske poruke o miru kojega donosi Isus Krist.

1991.

Humanitarno djelovanje i novi iskoraci crkve

Nakon demokratskih promjena, izbijanjem rata, dolaskom prognanika i izbjeglica crkva dobiva novo lice. Iskorak u društvo je dopušten, prostor je otvoren i bilo je samo pitanje spremnosti da ga se ispuni. Tijekom Domovinskog rata i neposredno poslije njega mnogi su se vjernici volonterski uključivali u pomažanje potrebitima što je osobito bilo evidentno kroz djelovanje humanitarnih udruga Moj bližnji (Josip Mikulić i suradnici), Duhovna stvarnost (Branko Lovrec, Ivan Vacek i suradnici) i Susret (Mihal Kreko i suradnici). Na taj je način iskazivana kršćanska ljubav i milosrđe te pružana nada mnogima u ratom zahvaćenoj Hrvatskoj, pa čak i Bosni i Hercegovini. Pored humanitarne i razne druge praktične pomoći, ljudi o kojima se brinulo su dobivali besplatnu kršćansku literaturu, riječ utjehe i molitvu.

U isto su vrijeme pojedini baptistički vjernici iz Zagreba bili uključeni u obnovu rada baptističkih crkava na Banovini (Đuro i Mira Samac) te u Bosni i Hercegovini (Branko Lovrec, Mihal Kreko).

U narednim godinama vjernici BC Zagreb nastavljaju kontinuirano i na različite načine brinuti o ljudima u potrebi bilo da su oni dio zajednice, u njezinoj neposrednoj okolini pa i šire. Redovito se prikupljaju financijska sredstva i pokreću različite inicijative kojima se nastoji odgovoriti na aktualne potrebe. Između ostalog, u crkvi je godinama postojao Ormar dobrote kojega su vjernici redovito punili nepokvarljivim prehrambenim namirnicama koje su zatim dijeljene onima u potrebi.

Donacije
za stradale
u potresu,
Ukrajinu...

Od 2021. godine vjernici BC Zagreb se aktivno uključuju u inicijativu Služimo zajedno koju pokreće SBC u RH kao odgovor na rastuće humanitarne potrebe uzrokovane razarajućim potresom na području Sisačko-moslavačke županije. Pored prikupljanja financijskih sredstava i slanja materijalne pomoći, BC Zagreb kontinuirano šalje timove volontera koji sudjeluju u raščišćavanju i obnovi na potresom pogođenom području.

1991.

Koraci nastajanja BC Zagreb – Malešnica

1991. – 1994.

Početak devedesetih godina na zapadnom dijelu grada Zagreba okuplja se skupina baptističkih vjernika pod vodstvom Mihala Kreke. Osnivaju udruhu 'Susret' koja postaje platforma za humanitarno, društveno i duhovno djelovanje. Stvara se prvi tim, a rad s ljudima dovodi do prvih obraćenja i krštenja.

1995. – 2000.

Crkva u nastajanju se okuplja u različitim iznajmljenim prostorima na zapadnom dijelu grada, a zatim kupuje vlastiti prostor na Malešnici koji je službeno otvoren 7. 6. 1998. Sada već službeno oformljena baptistička crkva postaje članicom SBC u RH.

2001. – 2003.

Mihal Kreko s obitelji odlazi na studij u SAD - Bethel University MN, a crkvu u to vrijeme vode misionari John i Lynn Lehn te Stephen i Tabita Bell.

2004. -2014.

Mihal Kreko je rukopoložen za pastora i započinje punovremenu službu pastora BC Zagreb Malešnica. U crkvi su također rukopoloženi prvi đakoni i starješine. Tijekom ovog razdoblja razvijaju se različite službe namijenjene djeci, mladima i ženama te iskoraci prema lokalnoj zajednici. Također se pokušava riješiti problem adekvatnijeg prostora kupovinom zemljišta u Novom Zagrebu Zapad i osmišljavanjem projekta Mosaik 21.

2015. – 2021.

BC Zagreb Malešnica aktivno djeluje i pomaže potrebitima u različitim humanitarnim krizama kao što su – poplave, potresi, dolazak izbjeglica i migranata. Prepoznavanjem ovog djelovanja u široj društvenoj zajednici BCZM je dodijeljena na korištenje zgrade bivše policijske stanice u Gajnicama koju je trebalo obnoviti. U obnovljenoj je zgradi 2021. otvorena *Kuća Nade* koja organizira programe pravde, milosrđa i nade za marginalizirane i ranjive društvene skupine na zapadnom dijelu grada Zagreba.

BC Zagreb -
Malešnica (Fb)

BC Zagreb
- Malešnica
(Youtube)

Kuća Nade

1993. – 1994.

Davorin Peterlin propovjednik BC Zagreb

Davorin Peterlin (1959.-2010.) zajedno s Peterom MacKenzijem dijeli pastorsku službu u BC Zagreb u razdoblju od 1993. – 1994. godine, nakon čega postaje akademski dekan na Evangeosko teološkom fakultetu u Osijeku. Peterlin je diplomirao i magistrirao teologiju na Regent Collegeu u Vancouveru, a doktorirao je na Sveučilištu u Aberdeenu u Škotskoj. Od 1992. do 1993. godine djelovao je kao pastor Baptističke crkve u Rijeci, a od 1995.–1999. bio je dopredsjednikom SBC u RH. Svoj je akademski put nastavio na različitim međunarodnim teološkim institucijama. Po povratku u Hrvatsku redovito je predavao na Teološkom fakultetu “Matija Vlačić Ilirik”, Evangeoskom teološkom fakultetu u Osijeku, Filozofskom fakultetu “Družbe Isusove” u Zagrebu te na drugim ovdašnjim teološkim institucijama. Intenzivno se bavio teološkim, prevodilačkim i književnim radom.

1994. - 2007.

Peter MacKenzie pastor BC Zagreb

Peter MacKenzie (1942. – 2007.) rođen je i odrastao u Velikoj Britaniji, a Hrvatska mu je postala drugom domovinom. Teologiju je diplomirao i magistrirao na škotskom St. Andrews University, a žar za propovijedanjem evanđelja doveo ga je u bivšu Jugoslaviju gdje se godinama bavio misionarskim radom i distribucijom Biblija. Osim u Zagrebu, kratko je vrijeme bio pastor BC Rijeka. Predavao je na protestantskim teološkim fakultetima (Zagreb, Osijek), a bio je i plodan teološki spisatelj. Posebice se bavio područjem praktične teologije, kršćanske apologetike, te odnosom između kršćanstva i new-age pokreta. Kao pastor BC Zagreb, Peter MacKenzie je pokazao veliku otvorenost za ljude različitog profila i različitih tipova duhovnosti jer za njega je pripadnost Božjem kraljevstvu bila puno važnije od pripadnosti određenoj denominaciji.

1994.

Započela međunarodna služba BC Zagreb

U vrijeme demokratskih promjena u Hrvatsku, osobito u grad Zagreb, dolazi sve više ljudi iz različitih zemalja kojima je zajednički jezik engleski, a među njima su i oni koji traže zajedništvo drugih kršćana. Na poticaj pastora MacKenzija BC Zagreb 1994. godine pokreće međunarodnu službu te organizira drugo nedjeljno bogoštovlje na kojemu je primarni jezik engleski, a u služenje se također uključuju izvorni engleski govornici. S vremenom je nabavljena oprema za simultano prevođenje tako da BC Zagreb nudi prijevod na engleski jezik i u vrijeme kada nisu organizirana posebna međunarodna bogoštovlja. Međunarodna služba je ponovo pokrenuta kao zasebno bogoštovlje u proljeće 2023. godine.

Međunarodna
služba
BC Zagreb

1999.

Osnovan pjevački zbor Nebo

Mješoviti pjevački zbor Nebo osnovan je na inicijativu nekoliko kršćanskih zajednica u Zagrebu sa ciljem da kroz glazbu potaknu slušatelje na razmišljanje o duhovnim vrijednostima. Zbor svoj početni izričaj poprima pod vodstvom Kristine Bjelopavlović, a sjedište mu je bilo u BC Zagreb. Od samog je početka zamišljeno da zbor Nebo svoje slušatelje izaziva na praktična djela ljubavi tako da su koncerti nerijetko imali i svoj humanitarni karakter.

Tijekom godina sastav zbora se mijenjao i broj članova je varirao, a zbor je uvijek njegovao otvorenost prema novim ljudima bez obzira na njihovu crkvenu pripadnost. Godine 2004. dirigentsku palicu preuzima Petra Horvat koja vodi zbor narednih deset godina, a zbor nastavlja pronositi poruku evanđelja i održavati koncerte u Zagrebu i diljem Hrvatske, sudjelovati na različitim događanjima i manifestacijama te surađivati s različitim ustanovama i organizacijama humanitarnog karaktera. U razdoblju od 2015. – 2016. zbor je vodila Lidija Perutka Burjan, a nakon toga je zbor Nebo u mirovanju.

2001.

Održan prvi Susret baptista Hrvatske

Prvi Susret baptista Hrvatske održan je u Zagrebu 7. – 9. rujna 2001. u dvorani Studentskog centra Zagreb. Okupila se impozantna brojka baptističkih vjernika i njihovih prijatelja iz cijele Hrvatske i šire. Susret se odvijao pod nazivom *Nebo je otvoreno* a glavni govornik je bio Denton Lotz, glavni tajnik Svjetskog saveza baptista (BWA). Sudionici Susreta su pored bogatog programa imali priliku upoznati se s djelovanjem različitih službi Saveza baptističkih crkava i različitih kršćanskih udruga te su mogli nabaviti najnovija izdanja iz područja duhovne literature. U sklopu ovog Susreta na Cvjetnom trgu je organiziran koncert suvremene kršćanske glazbe koji je posebno bio usmjeren prema mladima. Ovaj je Susret također iskorišten kao prilika da se medijima predstavi djelovanje baptista u Hrvatskoj, a predstavnici SBC u RH i Svjetskog saveza baptista su održali susrete s najvišim predstavnicima vlasti u RH.

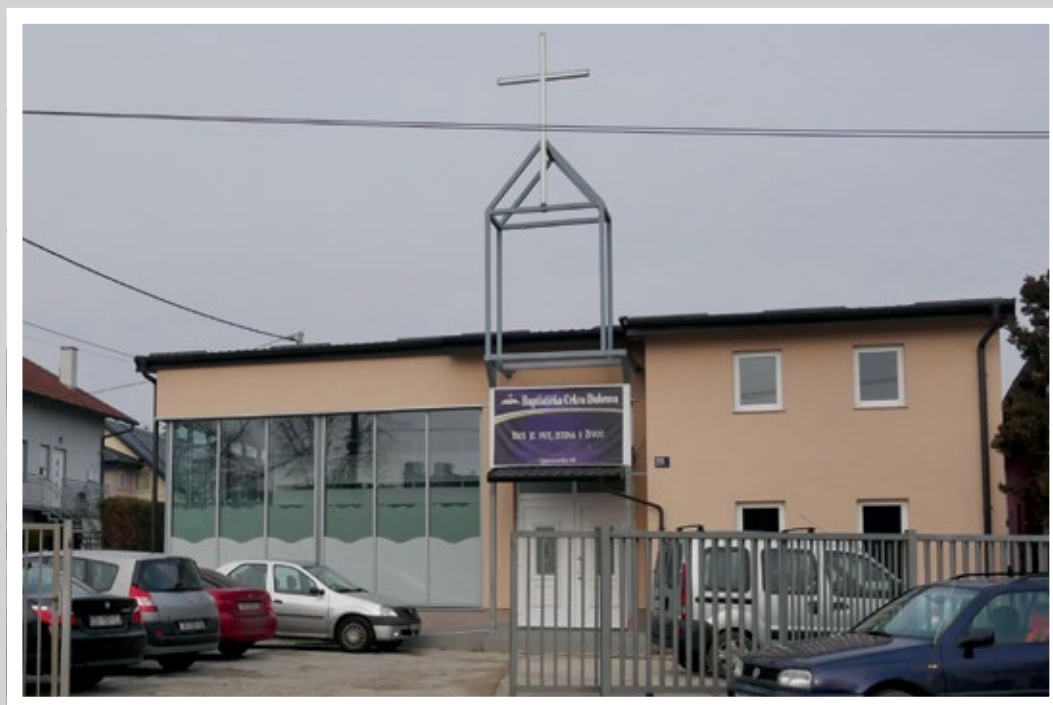
Savez
baptističkih
crkava u RH

2004.

Koraci nastajanja BC Dubrava Zagreb

Dugogodišnja potreba za osnivanjem baptističke crkve na istočnom dijelu grada 2004. godine pokreće vjernike BC Zagreb na poduzimanje konkretnih koraka. Vodstvo crkve zajedno s misionarima John i Lynn Lehn i Stephen i Tabita Bell planira prve korake: molitva, post, evangelizacijske grupe, kućne grupe i stvaranje uvjeta za bogoštovne sastanke. Okosnicu buduće crkve čine vjernici koji žive na istočnom dijelu grada, a jednu od vodećih uloga u ime vodstva BC Zagreb ima starješina Josip Čeh.

2005. godine je iznajmljen prostor u Međugorskoj 61 gdje ubrzo kreću redovita nedjeljna bogoštovlja, a zajednica u nastajanju pokreće i neke druge aktivnosti. Formira se prvo vodstvo zajednice kojeg čine: Josip Čeh, John Lehn, Stephen Bell, a nešto kasnije im se pridružuje i Tihomir Vekić. Crkva se sve više osamostaljuje u svom djelovanju, a 2008. godine BC Dubrava Zagreb postaje punopravna članica SBC u RH.

2011.

BC Dubrava kupuje vlastiti prostor kojeg vjernici požrtvovno obnavljaju ponajviše vlastitim radom. Prostor je već iste godine osposobljen za korištenje a svečano je otvorenje bilo 30.10.2011. Osim za potrebe crkve, ovaj se prostor ubrzo počinje rado koristiti za različita događanja (tribine, seminari, skupštine SBC u RH, različiti sastanci) kako zbog svoje dostupnosti tako i zbog gostoljubivosti domaćina.

2013.

Započinju misijske aktivnosti u Dugom Selu, a u rad se uključuje i misionar Emanoel dos Santos iz Brazila. Pokreću se redovita bogoslužja u iznajmljenom prostoru, a kasnije se timu pridružuje Kostya Bakanov iz Ukrajine. **2017.** je pokrenuta grupa za proučavanje Biblije u Vrbovcu.

BC Dubrava
Zagreb
(Fb)

BC Dubrava
Zagreb
(Youtube)

2019.

BC Dubrava izabire svog prvog punovremenog pastora Teofila Mršića koji preuzima službu 1.10.2019. Odlukom crkve prilikom uvođenja u službu pastora Mršića, rukopoložen je za pastora Danijel Časni, dotadašnji starješina BC Dubrava, koji postaje pomoćni pastor BC Dubrava.

Uz mnogobrojne redovne aktivnosti crkva je okrenuta služenju ljudima na istočnom dijelu grada na mnogovrsne načine.

2007.

Održan Kristival

Obilježeno 135 godina baptističkog svjedočanstva u Zagrebu

Za blagdan Duhova 2007. održan je četverodnevni 'festival' pod nazivom *Kristival – zajedništvo u različitosti*, s ciljem da različiti ljudi, različitih generacija, u zajedništvu proslave Isusa Krista koji ih ujedinjuje. Sukladno tim različitostima ponuđeni su različiti sadržaji – prigodni svečani program, kreativni program za mlade, obiteljski dan, bogoštovlja, glazbeni koncert, ali također i obnova jednog dječjeg igrališta. U organizaciji i provođenju ovog događaja sudjelovale su sve tri baptističke crkve u gradu Zagrebu – BC Zagreb, BC Dubrava Zagreb i BC Zagreb Malešnica.

2008. – 2015.

Zdenko Horvat pastor BC Zagreb

Zdenko Horvat (1957. – 2016.) nakon svog obraćenja veoma rano osjeća Božji poziv za služenjem, kako u crkvi, kroz poučavanje mladih i propovijedanje, tako i u kršćanskim udrugama kao što su Kristijani, a zatim Nada i život (danas Fokus). S filmom «Isus» Zdenko je gorljivo pronoseći evanđelje proputovao veliki dio Hrvatske, a također je radio i u Bosni i Hercegovini. BC Zagreb je prepoznala Gospodinov poziv upućen Zdenku i njegovu spremnost za služenjem tako da je 1997. godine prvo rukopoložen za službu đakona, zatim je 2000. godine postao starješina crkve, a 2005. godine počeo je punovremeno raditi kao pomoćnik pastora. 2008. godine Zdenko Horvat postaje pastorom BC Zagreb, a odgovarajući na Božji poziv vjerno je vršio povjerenu mu službu, sve dok ga u tome nije spriječila teška bolest krajem listopada 2015. godine. Pastor Zdenko ostaje zapamćen kao čovjek molitve i dušobrižnik tople riječi i velikog srca.

2015. – 2017.

Željko Mraz pastor BC Zagreb

Željko Mraz (1965.) djeluje kao đakon BC Zagreb od 1999. godine, a zatim kao starješina od 2002. godine. Za pastora Saveza baptističkih crkava u RH rukopoložen je 2003. godine. Postaje pastor BC Zagreb u studenom 2015. godine, u trenutku kada se dotadašnji pastor Zdenko Horvat morao povući zbog teške bolesti, a vrši ju sve do izbora novog pastora 2017. godine. Željko Mraz je glavni tajnik SBC u RH od 1995. godine.

2017. – 2021.

Ivica Horvat pastor BC Zagreb

Ivica Horvat (1966.) djeluje kao đakon BC Zagreb od 1996. godine, a 2006. godine postaje starješina crkve. Tijekom godina je uključen u različite službe poput rada s mladima, slavljenja, propovijedanja i dušobrižništva. Ivica Horvat postaje pastor BC Zagreb 2017. godine, a svečanost rukopolaganja je održana 25. 2. 2018. godine. 2019. godine Ivica Horvat postaje predsjednikom SBC u RH.

Youtube kanal
BC Zagreb.

WhatsApp
grupaBC
Zagreb.

Apikacija
Biblija

Besplatni
materijali za
proučavanje
Biblije i molitvu

2019.

Početak organizacije online bogoštovlja

Kada je cijeli svijet zahvatila pandemija uzrokovana virusom Covid-19, postojalo je razdoblje u kojemu zbog posebnih epidemioloških mjera nije bilo moguće održavati bogoštovlja u prostorijama Baptističke crkve Zagreb. Ova je situacija potaknula BC Zagreb na pokretanje online bogoštovlja kako bi vjernici u realnom vremenu, premda svatko u svom domu, mogli imati zajedništvo oko Riječi Božje. Ostala komunikacija s vjernicima održavala se putem društvenih mreža, telefonskih poziva i poruka, a kada je to bilo moguće i kućnih posjeta. U međuvremenu je uloženo u novu opremu za snimanje i streaming kako bi se podigla kvaliteta prijenosa, a prenošenje nedjeljnih bogoštovlja uživo putem Youtube kanala crkve je nastavljeno. Najveća vrijednost ovog projekta su svjedočanstva ljudi koji su u potrazi za duhovnim smislom počeli pratiti bogoštovlja BC Zagreb i uz njih otvorili svoja srca za Boga.

2021.

Filip Grujić postaje pastor BC Zagreb

Filip Grujić (1988.) djeluje kao voditelj rada s mladima u BC Zagreb od 2010.-2018., a rukopoložen je za đakona crkve 2015. godine. Za pastora SBC u RH je rukopoložen 17. 6. 2018. godine kada postaje pastor pomoćnik u BC Zagreb. Filip Grujić je magistrirao teologiju na Međunarodnom Baptističkom Teološkom Seminaru u Amsterdamu pod programom Sveučilišta u Manchesteru, a u studenom 2021. postao je punovremeni pastor BC Zagreb.

Naše poslanje

Svakodnevno živjeti s Kristom i za Krista u našim obiteljima, na radnim mjestima, u našem gradu i društvu.

Želimo biti društveno prisutna crkva koja svakodnevno poziva na obraćenje Kristu i donosi utjecaj i atmosferu Kristova kraljevstva našem gradu

Pri tome prepoznajemo: slobodu izbora svakoga pojedinca, istinsko zajedništvo među vjernicima i otvorenost za različite oblike kršćanske duhovnosti kao temeljne vrijednosti prema kojima djelujemo.

Sloboda

Želimo slijediti Kristov poziv da mijenjamo društvo u kojem živimo i navještamo Krista molitvom, riječju i djelom, istovremeno prihvaćajući da je Bog svakoj osobi dao slobodu izabrati vlastiti svjetonazor.

Pozivamo na osobni susret s Kristom i odgovor na Božji poziv na pokajanje i obraćenje.

Krstimo osobe koje svjesno i bez prisile prihvaćaju Krista na temelju svjedočanstva njihove vjere.

Zajedništvo

Istinsko zajedništvo je odraz Kristova karaktera. Prepoznajemo jedni druge kao dijelove Kristova tijela u kojima prebiva Duh Sveti.

Odgovorni smo međusobno se ohrabrivati, poticati, opominjati i izgrađivati i zajedno promicati Kraljevstvo Božje.

Najbitnije odluke donosimo zajedno slijedeći vodstvo Svetoga Duha odnosno prihvaćajući teokraciju – Božju vladavinu.

Otvorenost

Prihvaćamo sve koji pripadaju Kristu kao sestre i braću unatoč našim razlikama, istovremeno težeći potpunoj istini Božjoj.

Potičemo naše članove da u inicijativama i akcijama s drugim kršćanima svjedoče ljubav koja nadilazi razlike.

Različite oblike kršćanske duhovnosti prepoznajemo kao sredstva približavanja Kristu te nastojimo ispunjeni njegovom prisutnošću činiti Krista vidljivim u našem gradu i društvu.

Dana mi je sva vlast na Nebu i na Zemlji. Zato idite i učinite sve narode mojim učenicima, krsteći ih u ime Oca, Sina i Svetog Duha i učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio. Ja sam s vama uvijek, sve do svršetka svijeta.

Matej 28, 18-20

U ovom su materijalu naznačeni i opisani samo neki miljkokazi, a zasigurno ih je bilo puno više. Moglo bi se i moralo opisati puno više različitih događaja – evangelizacije, koncerti, krštenja, svečana bogoštovlja, dječji programi, humanitarne aktivnosti, posjete, konferencije, izleti, kampovi, briga za potrebite. Moglo bi se i moralo spomenuti puno više ljudi koji su predano služili i onih koji sada služe u različitim službama i na različitim projektima. Moglo bi se i moralo... ali ovaj materijal ima svoja ograničenja.

Zato pozivamo sve vas koji ovo čitate, da osobno prepoznate ljude i događaje, da pohvalite nastojanja i zahvalite ljudima. Pronađimo svi zajedno inspiraciju i motivaciju u životima Kristovih svetih, onih kojih se sjećamo ali i onih s kojima danas živimo.

Zahvalni za povijest koja nas je oblikovala, pristupajmo otvorenih očiju sadašnjosti u kojoj živimo, dok su naša srca usmjerena prema slavnoj budućnosti u koju nas vodi sam Isus Krist. Vjerujemo da se riječi zapisane u Poslanici Filipljanima 1, 6 odnose i na sve nas baptiste u Zagrebu:

„Bog je u vama počeo činiti dobra djela i tako će i nastaviti sve do dana dolaska Isusa Krista, kad njegovo djelo u vama bude dovršeno. U to sam posve siguran.“

Filipljanima 1,6

U pripremi je opsežna monografija Baptističke crkve Zagreb pod naslovom "Nismo od jučer". Još uvijek prikupljamo dokumente, svjedočanstva, sjećanja, fotografije... Ukoliko imate nešto od toga javite nam se na: info@bczagreb.hr

Istinite priče ljudi iz Zagreba o osobnom iskustvu Isusa Krista u njihovim životima možete pročitati na našoj web stranici www.bczagreb.hr

Naše priče

BIBLIOGRAGFIJA

Dr. Josip HORAK, BAPTISTI povijest i načela vjerovanja, Duhovna stvarnost, Zagreb 1989.

Edi MATETIĆ, Nela MAYER WILLIAMS, Mihal JONKE, „Meni je život Krist“, Život i poslanje Vinka Vaceka, Logos, Daruvar 2021.

Ruben KNEŽEVIĆ, Pregled povijesti baptizma na hrvatskom prostoru. Priručnik za interaktivnu obuku u vjeri /dalje: Pregled povijesti baptizma/, Osijek 2001.

Davorin PETERLIN, Počeci Baptističke crkve u Zagrebu 1870. - 1921. u *Časopis za suvremenu povijest*, br. 2 (2006)

Davorin PETERLIN, Prvo baptističko udruženje sestara u Zagrebu (1937. - 1946.) u *Kairos*, br. 2 (2007)

Davorin PETERLIN, Baptistička crkva u Zagrebu: Rane godine (1921.-1927) u *Časopis za suvremenu povijest*, br. 2 (2008)

Željko MRAZ, 135 godina baptističkog svjedočanstva u Zagrebu, u *Prigodno izdanje časopisa BC Zagreb*, Kristival 2007.

Glas evanđelja (1923. - 1941.)

Glas evanđelja (1967. - 1997.)

Ostali izvori:

Kronika Baptističke crkve u Zagrebu prema sjećanjima i sada (2022.) dostupnoj dokumentaciji, Power point prezentacija, pripremile Lidija Opačić i Nela Horak Williams

FOTOGRAFIJE

Većina fotografija je iz privatnih zbirki članova crkve te iz arhive BC Zagreb

Fotografija Edward Millard – izvor: Baptistengemeinde Wiesbaden (Hrsg.): *Festschrift zum 100-jährigen Jubiläum der Baptistengemeinde Wiesbaden*, Wiesbaden o.J. (1980?), S. 69

Fotografija Heinrich Meyer – izvor: *Historisches Lexikon des Bundes Evangelisch-Freikirchlicher Gemeinden*

Impressum

Izdaje: Baptistička crkva
Zagreb, Radićeva 30

info@bczagreb.hr

www.bczagreb.hr

Odabrali i uredili:
Svjetlana i Željko Mraz

Suradnici:
Filip Grujić, Lidija Opačić,
Nela Mayer Williams

Grafički dizajn:
Momir Blažek

web stranica
bczagreb.hr

